

mogelijkheid dit nu of in de toekomst in het archief onder te brengen, zodat iedereen er plezier van kan hebben. Bestuurders van verenigingen kunnen hun archief aan de Archiefdienst in bewaring geven en het archief een exemplaar van hun verenigingsblad toesturen.

Verder kunnen we vrijwilligers gebruiken die ons helpen bij het klapperen van doop-, trouw- en begraafboeken, bevolkingsregisters, kranten enz. Beschikt u over veel vrije tijd en voelt u iets voor dit soort werk, komt u dan eens praten.

Ik heb wel eens stiekem gedroomd van een vereniging "Vrienden van de Archiefdienst Westfrieze Gemeenten". Het past mij als medewerker van die dienst natuurlijk niet daartoe het initiatief te nemen, maar ik kan het toch niet nalaten die droom nu aan de openbaarheid prijs te geven.

Leo Hoogeveen

Praktische gegevens

Het streekarchief is gevestigd in het stadhuis van Hoorn, Nieuwe Steen 1, telefoon 31234. Postadres: Archiefdienst Westfrieze Gemeenten, Postbus 603, 1620 AR HOORN.

De studiezaal is geopend van maandag t/m vrijdag van 9-17 uur en iedere tweede en vierde woensdag van de maand van 19-22 uur. Tussen 12.30 en 13.30 uur en na 16.45 uur kunnen geen stukken worden aangevraagd.

Tarieven: door het archief verricht onderzoek: f 8,- per half uur; fotokopieën van rijksarchivalia f 0,40, overige f 0,55.

Eigen onderzoek op de studiezaal en het lenen van boeken uit de bibliotheek (niet alles wordt uitgeleend) is gratis.

POTHUIZEN * * * * *

Niet alleen grachtenhuizen hebben een stoep, een bordes; ook "gewone" huizen kunnen zo'n entree hebben om de eenvoudige reden dat de vloer van het benedenhuis niet gelijk aan de straat is, maar zich een stuk daarboven bevindt. Dat heeft o.a. met de stand van het grondwater te maken. Onder het benedenhuis dat dus via een "opstapje" (denk aan dat van het politiebureau in de Muntstraat bijv.) te bereiken is, bevindt zich het onderhuis, de kelder of de keuken of beide, vaak met een eigen, lagere ingang: een raamdeur met wat aflopende tredjes. Een uitbouw van de (lage) keuken is het pothuis, gedeeltelijk op de openbare weg geplaatst en meestal te vinden bij hoekhuizen. Dit bouwsel heet zo omdat erin de stenen potten werden bewaard die gebruikt werden bij de bereiding der maaltijden. Het pothuis vormde natuurlijk een belemmering voor het verkeer op straat, vandaar dat het uiterlijk ervan gebonden was aan allerlei voorschriften van de overheid. In de achttiende eeuw en later kreeg het pothuis vaak een andere bestemming dan de oorspronkelijke: de huiseigenaar verhuurde het aan een werkmans, vooral schoenlappers waren favoriet, die er zijn bedrijf uitoefende, zijn gezin werd dan in de kelder erachter gehuisvest.

In Hoorn zijn pothuizen, in vergelijking met bijv. Amsterdam, wel heel zeldzaam. Men treft er een aan op het Grote Oost, hoek Zon, maar deze is (uit het niets) herbouwd. Recht daartegenover op de hoek van de Slapershaven bevindt zich een pothuisachtig houten bouwsel.

Een authentiek pothuis (let ook op de entourage) is te vinden aan Onder de boompjes 8. Op oude prentbriefkaarten of foto's zijn nog wel andere Hoornse pothuizen te zien; er was er een op de hoek Veemarkt-Breed en eentje voor het pand Nieuwe Noord 40 (hoek Duinsteeg) op een lelijke plaats, deze is bij de restauratie van het pand gesloopt (zie het fotoboek Hoornse Herinneringen).

J.M. Baltus